

Instelling

Centrum Beeldende Kunsten Maastricht (Marres)

Inleiding

Marres is in 1998 opgericht onder de naam Centrum Beeldende Kunst Maastricht. In 2006 heeft het zijn praktijk voortgezet onder de naam 'Marres, centrum voor contemporaine cultuur'. Sindsdien functioneert Marres als presentatie-instelling voor zowel beeldende kunst als vormgeving. Educatie wordt er beschouwd als een geïntegreerd onderdeel van de presentatietaak. Er is een parallelprogramma van essays en lezingen en sinds het najaar van 2006 huisvest de instelling ook een gespecialiseerde boekwinkel. Marres bedient met dit alles een gemengd publiek en organiseert aanvullend op de tentoonstellingen uiteenlopende, op de situatie toegespitste nevenactiviteiten voor specifieke doelgroepen. Zowel de beeldende kunst als de vormgeving wordt bij Marres ingebed in een breed cultureel perspectief, waarbij men zegt te kiezen voor een antropologische benadering. Een van de consequenties daarvan is dat Marres zowel de positie van de auteur als de fixatie op de actualiteit ter discussie heeft gesteld. Ook is de verhouding lokaal, regionaal, nationaal en internationaal onder de loep genomen. Marres wil de potentie van de achttiende-eeuwse patriciërswooning waarin het is gevestigd ook werkelijk gebruiken als een huis en niet als een 'white cube'. Met deze keuzes tracht Marres een inhoudelijke agenda te verbinden met zijn lokale én internationale omgeving. Daartoe werkt de instelling samen met uiteenlopende partijen: binnen- en buitenlandse kunstenaars, ontwerpers, gastcuratoren en critici, culturele en academische instellingen. Uitgangspunten voor het toekomstige beleid zijn dat Marres het lokale benut om zich regionaal, nationaal en internationaal te onderscheiden, dat

de instelling educatie vervlecht met presentatie, het excellente hanteert als vanzelfsprekend gegeven, ondernemerschap combineert met culturele inbedding en de culturele agenda benut om de maatschappelijke legitimiteit van een presentatie-instelling voor kunst en vormgeving te versterken. Voor Marres is de vraag naar hóe er wordt gepresenteerd even relevant als wát er wordt gepresenteerd, zo geeft de instelling aan. Haar onderzoek en reflectie richten zich daarom in eerste instantie op het hoe. Marres wil zich als publieke instelling onderscheiden van commercieel gedreven partijen. In de thema's die aan de orde komen, zijn de relatie én de tegenstelling tussen burger en consument de rode draad. Er wordt aandacht besteed aan de opkomst van avant-gardes in Europa, aan het modernisme, aan ontwikkelingen in Rusland en Afrika, aan decadentie en, net als in de voorgaande periode, aan de verzamelaar. Een ander blijvend onderdeel binnen het programma is 'The Great Indoors', een tweemaaljaarlijks internationaal platform voor architectuur en vormgeving met speciale aandacht voor het interieur. 'The Great Indoors' werd vorig jaar voor het eerst georganiseerd in samenwerking met het Nederlands Architectuur instituut Maastricht en het tijdschrift *Frame*. Het thema 'interieur' brengt vrijwel alle ontwerpdisciplines samen. Dat, gecombineerd met actieve werkvormen als workshops en de inzet van een prijs, moest uitwisseling en kennisdeling bevorderen. Marres ondervond dat deze formule succesvol was en wil het evenement graag continueren.

Marres ambieert een plaats in de basisinfrastructuur 2009-2012 als presentatie-instelling beeldende kunst en vraagt € 600.000 subsidie, waarvan € 100.000 voor 'The Great Indoors'. Met dit bedrag kunnen de organisatie en de deskundigheid op peil worden gebracht, zodat Marres zijn ambities kan waarmaken en meer projecten aankan. Marres ontvangt geen subsidie in het kader van de Cultuurnota 2005-2008. Wel zijn de activiteiten van de instelling gevolgd, waaronder tentoonstellingen, evenementen en publicaties.

Beoordeling

Marres voldoet aan de voorwaarden die de subsidieregeling stelt aan presentatie-instellingen beeldende kunst. Zelf tooit de instelling zich liever met de ruimere benaming 'centrum voor contemporaine cultuur'. Haar werkterrein is breder dan de actuele beeldende kunst, en zij betreft ook de vormgevingsdiscipline in haar beleid. De instelling functioneert als vrijhaven voor experiment en vernieuwing en als ontwikkelplek voor talent, en stelt presentaties samen die een beeld geven van actuele ontwikkelingen in de beeldende kunst. Zij voldoet eveneens aan de overige criteria met betrekking tot de ruimte, de programmering en de leiding. Vanuit de gedachte dat het interessant zou zijn om de auteurspositie, een negentiende-eeuwse uitvinding, te spiegelen aan andere typerende posities uit die eeuw, bouwde de nieuwe directeur van Marres de afgelopen periode een interessant programma op. Gekozen werd voor onderwerpen als de dandy, de dilettant, de flaneur, de metafoor van de ruïne en de aan belang winnende positie van de verzamelaar. Daarmee werden langere (denk)lijnen zichtbaar gemaakt, verraste Marres een breed en divers publiek en maakte het in korte tijd naam als een enthousiaste instelling met een vindingrijke agenda. Verweet de omgeving Marres in eerdere episodes van zijn bestaan een in zichzelf gekeerde houding, de afgelopen periode heeft de instelling met voortvarendheid toegewerkt naar een grotere zichtbaarheid en publieke belangstelling. Marres introduceerde voorzieningen als een boekwinkel, transformeerde de tuin en liet een installatie op zolder maken die een bijzondere logeerplek opleverde. Er is een plaats gecreëerd waar lezingen kunnen worden gehouden en waar de bezoeker zich kan verpozen. Het activiteitenplan 2009-2012 spreekt de Raad zeer aan. Via Marres' geschiedenis en de ambities van de gemeente Maastricht voert het de lezer op een navolgbare en overtuigende manier naar de keuzes die de instelling uiteindelijk heeft gemaakt. De uitgangspunten en agenda laten een tegenstem horen in de hype rond actualiteit. Marres heeft het concept van de Kunst- und Wunderkammer afgestoft en het

eigen huis daar vervolgens als instrument voor ingezet. De Raad is ook positief over de manier waarop de instelling haar thema's heeft uitgewerkt en gepaard laat gaan met een groot gevoel voor presentatie. Ten slotte vindt hij het recente initiatief voor 'The Great Indoors', niet alleen vanwege het onderwerp maar ook met het oog op de ligging van Maastricht, een constructieve onderneming die vraagt om voortzetting en ondersteuning. Marres positioneerde zich de afgelopen periode niet alleen lokaal en landelijk op een doordachte en zelfbewuste manier. 'After Cage' toonde aan dat de instelling, ook vanuit de euregio gedacht, inhoud en omstandigheden wist te combineren in een verrassend project. Inmiddels geniet de instelling in toenemende mate internationale belangstelling en erkenning.

Conclusie en advies

Marres voldoet aan de in de subsidieregeling gestelde criteria voor presentatie-instellingen beeldende kunst. De instelling herplaatst bekende noties in andere contexten en levert met haar houding en programma een wezenlijke eigen bijdrage aan wat er door andere presentatie-instellingen in Nederland wordt geboden. De Raad heeft grote waardering voor zowel de tot nu toe geboekte resultaten als de plannen voor de komende periode. Deze rechtvaardigen het om Marres op te nemen in de basisinfrastructuur 2009-2012 en substantieel te ondersteunen. De Raad adviseert de instelling een bedrag toe te kennen van € 500.000.

FINANCIEEL KADER

HUIDIGE SUBSIDIE	€ 0,-
GEVRAAGDE SUBSIDIE	€ 600.000,-
GEADVISEERDE SUBSIDIE ±	€ 500.000,-